Deo optimo maximo uni & trino, Virgini Deiparæ, & sancto Lucæ orthodoxorum Medicorum Patrono.

Le no. 1553 a été omis

1554

QUÆSTIO MEDICA

Quodlibetariis disputationibus, manè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis decimâ-quartâ Januarii.

M. JACOBO SIMONE GILLES DE LA RIVIERE, Doctore Medico, Præside.

An hydropicæ prægnanti tuta κάθαρσις?

INTERTURBATAM chylosis œconomiam quod sequitur vitium, hæmatoseos depravatæ nomen habet. Quod depravatam hæmatosim cum superfluâ humiditate totum aut illius partes tumefaciente hydrops communiter vocatur: errant proculdubio, qui propriæ, hepatis potiùs quam sanguinis massæ diathesi ascribunt illud morbi genus; is in mortales ita sævit aliquando grassaturve, ut mulieri etiam prægnanti haud parcat: hanc autem propagatione naturali licet implicitam videas. Quibusvis tamen contra naturam affectibus obnoxia redditur, hydropi præsertim, ob nimiam quâ tunc temporis scatet ejusdem cruoris massa, crudorum succorum redundantiam; adeò ut juxta simul ac præter naturæ leges prægnans sit mulier fœtu & fœturâ hydropicâ: morbus est hydrops in auctâ supra modum magnitudine, vel totius corporis vel quarumdam partium. Hujus tres assignantur species, anasarca, ascytes, tympania. Prima phlegmate per carnosum genus sub cutem effuso, atque intra glandularum poros, fibrarumve interstitia velut incuneato tumefacit totam molem corporis. Secunda veri (de quo hic præcipuè audimus) hydropis nomine indigitata, aquosi serosique humoris affluxu viscerum cavitates implens aluinæ regionis capacitatem adauget. Tertia & ultima (hydrops siccus) immeritò vocata, non flatuum interventu (hujûs sanè morbi effectûs, magis quam causæ) sed partium membranosarum inflatione spasmodicâ abdomen violenter distentat; hæc vulgò colicarum, hystericarumve passionum fidelis comes, aut assecla, eamdem cum ipsis agnoscit causam, spirituum nempe animalium huc illuc per fibras nerveas impetuosam irruptionem: cujuslibet curationi incumbere quisquis voluerit, priùs causas scrutetur diligenter, hasque citò ac jucundè debellet.

HYDROPEM in communi externæ sæpiùs generant causæ, ut alimenta dyspepta; vehementes tum corporis, tum animi motus statim à pastu, larga meri potio, haustus aquæ, aliusve liquoris nimius, isque frigidus, dum viscera summè æstuant: hæc omnia pravam in sanguine ἀλλόθεον inducunt; humores exinde factos crassiores, ac heterogeneos non amplius valent secernere colatoria, succique nutritii recreandis partibus inepti absolutè refluunt per vasa, versus peripheriam corporis, aut regionem alvi. Ubi fædam excrementorum ἀπόθεσιν promovent: ab internis verò plerumque hydropicus producitur affectus schirrosis videlicet tumoribus, gangliis, tuberculis, aliisve præter naturam concretionibus, circa renes, mesenterii glandulas, hepar, lienem, uterum & alia quævis viscera; hinc in istis locis vasa obstrui, vel fortiter comprimi necessum est: Propterea sanguis in suo circuitu præpeditus quoquo modo reduci queat; pars tenuior & crudior priùs per urinas amandabilis relictâ ejusdem compage viam sibi molitur extra vasa: nec immunes etiam à causis manent, febris quartana, icterus, chlorosis, cachexia, immodicæ, per nares, menstrua, hæmorrhoidas, aut phlebotoniam in febribus ardentibus sanguinis vacuationes; queis interdum hydrops supervenit. Cruor enim longâ depressione laborans hoc est particulis activioribus sanguificis jamdiu expers, succum nutritium massæ suæ jugiter infusum, nec ritè fermentare, nec ut antea sibimet assimilare potest, sed in laticem aquosum ferè omnem perverti sinit; is deindè paulatim per dehiscentia vasorum oscula in carnium poros, aut viscerum cavitates effunditur: hydropis causas, ut & symptomata, corporis segnitiem, ejusve colorem vitiatum à cacochymiæ dominio, dyspnœam, sitim, anorexiam, lentam febrim, selectissimis non raró præsidiis vix obtemperantia; κάθαρσι citiùs tutiùsque sanabis.

ΚΑ'ΘΑΡΣΙΣ eorum quæ qualitate simul ac quantitate peccant, vacuatio. Mitiori vel vehementiori pharmaco solet institui; illud naturis delicatioribus (quales fœminæ prægnantes) conveniens citra ullum molestiæ sensum; Intra primas vias vim suam exerit vicinas duntaxat superfluitates cum alvi fœcibus, sensim foris abripiendo; hoc verò robustiora quidem temperamenta (ut viros) spectans, non sine tumultu & perturbatione quâdam obvios ubicunque humores aggreditur, atque è locis remotioribus, in intestinorum cavitates exundare facit. Dictu absurdum foret medicamina ulla, ob substantiæ similitudinem, insitâque familiaritate (uti fabulatur medicorum vulgus) determinatos quosdam humores attrahendo, hos peculiares ac sinceros dein expurgare; ratio siquidem autopsiæ innixa, nos docet vim omnem catharticorum diversæ potiùs, tùm in visceribus irritationi, tùm fermentationi eorumdem, cum sanguine aliisve humoribus referri, juxta quod particulas sulphureo salinas, habent, volatiles magis, aut fixas, lenes, aut acriores; indè consequenter promptæ, vel tardæ sunt operationis, dejectiones etiàm modò serosas, modo biliosas excitant pro variâ corporum constitutione, humorumve crasi; porrò legitimus purgandi modus, ut remedii genere, qualitate, & utendi ratione constituitur; ità ex affectûs specie, remedii species innotescit. Ex illius magnitudine, ejusdem quantitas seu dosis; ex partium tandem conditione, humorumve peccantium situ, viæ per quas, citò, tutò, ac jucundè eliminentur pervestigandæ.

OMNIS hydrops in prægnante maximi semper ponderis, ac momenti: etenim præter varia, quæ graviditatem sequi solent incommoda, ut nauseas, vomitus, cardialgias, animi deliquia, ventris ac lumborum cruciatus, cephalalgias pertinaces, crurum debilitatem, lassitudines, aliaque bene multa; diros adhuc malignitatis suæ procreat symbolos; hinc v. g. tussis adveniens, malum censetur à Medico (judice Hipocrate) transudante quidem in pectus, mox in fauces seroso humore, suffocationis brevi inducitur periculum: *Afferat ipse licet sacras epidaurius herbas*: Huic exacta debetur curandi methodus duas potissimùm velut fundamenta habens indicationes, collecti scilicet serosi laticis vacuationem, alteriusve novi prohibendam generationem: prohiberi potest humoris dicta generatio, partim sicco, & attenuante victu, partim assumptis, nutritioni dicatas partes corroborantibus præsidiis; at collectus humor, per alvum magis, quàm per sudores, aut urinas, blandioribus reverà catharticis eliminari postulat. Quare incipienti hydropi aquosus alvi fluxus superveniens solvit morbum *: solo namque hoc vacuationis genere, mediantibus quidem porulis vasorum, glandularumve ubique in intestinorum cavitates dehiscentium, promptiùs exhauritur serosa illuvies, foras deinceps per anum amandanda; sicque melioribus ægrotantis rebus curatio succedit: prælibatis igitur venæ sectione, si nimia sit sanguinis effervescentia, enematis, si dura alvi regio; diureticis quoquè, si versus renes ac vesicam magna seri urgeat quantitas: in qualibet hydropis specie, mitiora tutò cathartica prægnanti præscribere potis est.

*Ex Hypocrate lib. 6°. sect. 2. Aphoris. 32. in codice Hollerii.

CONCESSAM hydropi κάθαρσιν, quis in arte medendi tam peregrinus ut credat, graviditatem respuere: Ecquid mirum? Putet nè, (ut aiunt) à qualibet corporis concussione abortivum sœpiùs promoveri puerperium: apprimè audiat celebre illud (divini senis) effatum: prægnantes à quarto ad septimum mensem purgandas esse; modò turgeant in iis humores *: Itaque cum hydropicæ prægnantis corpus totum, vel abdomen, & ipse uterus, cacochymâ seri, tùm in vasis, tùm extra vasa quantitate sint turgida; serum insuper tenue ac mobile, ex leviori causâ orgasmum concipiens, facilè cedat succutienti pharmaco: tuto quolibet gestationis tempore hujus redundantiam benignè vacuabis (mannâ, v. g. sambuco, pulvere cornachini, resinâ jalappæ, agarico &c.) natura siquidem convenientibus hisce irritata catharticis, in superfluas & gravantes tot humiditates eliminandas statim incumbens genio suo non defraudatur; imo totam corporis habitus, aut regionis alvi saburram, sensim sine sensu exonerat: alioqui mulier jam fœtus pondere obruta, ni contentorum præter naturam, fluxu excretorio levaretur, graviori deinceps cederet oneri; solus quippe à redundantis seri colluvie (& matri & fœtui) extinctionis superest metus. Vel saltem imbutis jamdiu sero, atque laxatis uteri membranis ac ligamentis, evidens abortûs periculum imminet: artis igitur beneficio, hoc est catharseos pluries adhibitæ interventu: tot tantaque præcaventur symptomata; mulier prægnans ab illo præternaturali sublevatur onere; ut à naturali tandem, secundùm naturæ leges, liberari valeat.

* Aphoris. 1. sect. 4.

Ergo hydropicæ prægnanti tuta κάθαρσις.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Antonius le Clerc.
M. Petrus Jacquemier.
M. Philippus Hecquet, Pharmaciæ Professor.
M. Joannes-Baptista Chomel.
M. Honoratus Michelet.
M. Josephus Pitton Tournefort.
M. Petrus Paulus Guyart.
M. Franciscus le Rat.
M. Ludovicus Labbé.

Proponebat Parisiis MICHAEL LUDOVICUS RENEAUME DE LA GARANNE, Blesensis, Baccalaureus Medicus, è Regiâ scientiarum Academiâ. A. R. S. H. 1700.